

milosna nedelja

huan fernando merino

**Huan Fernando Merino rođen je u Kallju (Kolumbija) 1954. godine. Diplomirao je Političku filozofiju na Međunarodnom Univerzitetu u Floridi. Magistri-
rao je Hispanoameričku književnost na Univerzitetu u Ohaju. Objavljuje pripovetke u španskim, latinoa-
meričkim i američkim časopisima i dnevnici. Sa-
rađuje sa kalijaskim dnevnikom Oksidente (Oc-
cidente). Pobednik je Pripravkačkog konkursa na
verakruškom univerzitetskom radiju, 1981. Finalista
je na Nacionalnom pripovedačkom konkursu at-
lantskog Univerziteta (1982.) i Univerziteta u Mede-
ljinu.**

da sam jela vani. Propoved?, pitala bi ona čim bih nedeljom stigla do glada. Hrišćanska porodica, ili telesna iskušenja, ili gradnja prostranije i udobnije crkve, već prema prilici. No tih dana sam odgovarala odsutno jer sam mislila na Karlosa Anibala. I bila sam potištena; tištalo me mnogo, jer nas u školi svakog jutra teraju da ponovim zapovesti i prva je voleti Boga iznad svega, a eto, svakog slobodnog trenutka prisećala sam se onog što mi je govorio Karlos Anibal; naprotiv, samo što bih ispričala tetki, zaboravljala bih propovedi oca Gonsalesa. Početkom školske godine majka predstojnica nam je objasnila zapovesti. Posebno šestu, koja govori o najružnijem i najprijevom grehu, a mora biti i najdužem, jer počinje rdavom pomišlju, a završava večnom propašću. I baš zbog kršenja šeste zapovesti, desilo se ono što se desilo. Da, jer petnaestog oktobra sestra Tereza, koja je držala časove šivenja i lepog ponašanja, pretresla nam je torbe i klupe i sve što joj se nije dopalo složila je na gomilu u dvorištu i zapalila svećom. Da bi nas oslobodila grehova iz šeste zapovesti. Na lomači su izgoreli mnogi romani Korine Teljado. Izgoreli su modni časopisi. Izgorele su fotografije filmskih glumaca. I pisma koja mi je napisao Karlos Anibal i koja sam sakrila u levom uglu klupe u kutiji za pribor, plavičasto, sa narandžastim ivicama. Ali najgore je došlo kasnije, jer su svakoj kući poslali spisak grešnih predmeta koje je dotična učenica unela i prekršila tako disciplinska pravila koja postoje u tom rasadniku znanja. Eh, tetka Giljermina! Kakve li jarosti! Pomislih čak da će presvisnuti od gneva i da će me morati premostiti iz kuće kod tetke Beatrisite, koja bi me, pošto je služe noge, čekala na izlazu škole, po izlasku sa mise i čak kad izlazim iz radnje, koja je tu pored, kad me pošalju po šećer ili aspirin. Nije umrla ali je vikala dok nije promukla: i izvredala me i rekla da sam razuzdana, nepromišljena i neodgovorna i da sam stavila na kocku čast čitave porodice. Baš tako: na kocku. I nije mi dopustila da objasnim da nije nikakva kocka i da je Karlos Anibal bio jedina osoba koja me je razumela. I da je obećao da će se oženiti sa mnom kad napunimo četrnaest godina. Nismo ponovo mogli da se nađemo. Tetka je zapretila da će, ako dozna da smo progovorili samo jednu reč, istog dana da me pošalje u franciskanski manastir da se zaredim. Nismo razgovarali, ali kad sam prolazila pored »Zlatnog zrna«, slao mi je poljupce sa prozora na drugom spratu i davao mi znake da uzmem pismo koje bi sakrivaio za drveta. Pisma su bila lepa; pričao mi je mnoge stvari: da mašta o meni, da dopisno uči knjigovodstvo, da ćemo se venčati pa makar čekali četrdeset godina i da mu poslovađa radnje pokazuje da vozi automobil. Već znam da rukujem volanom, pisao je jedne sedmice; kasnije: upalim ga i ugasim bez greške. A jedne nedelje napisao je krupnim, razmetljivim slovima: nedostaje mi samo rikverc; automobil će nas izvući iz ove ljubavne tamnice. Pokazivala sam mu znacima da je lud, odmahivala glavom; smeja se i micao rukama gore na prozoru kao da vozi putem sa mnogo krivina. Te sedmice, pre onog sa vozom, napisao mi je: čekam te u autu iduće nedelje iza crkve. Ne brini se zbog tetke, vra-

ćamo se u uobičajeno vreme, čarna reč. Čitave nedelje bila sam potištena i neodlučna: ma ne... ipak da... pa možda... ma nizašta na svetu... ma izbaciće me iz škole... a ipak možda... pa andeo čuvar brine o svemu... a i tetka Giljermina. Nisam jela, nisam učila, sušila sam se iznutra i tog dana pre mise još nisam znala šta da radim. Odlučih se tek posle propovedi oca Gonsalesa. A rekao je da moramo dati svoj prilog crkvi da bi uvek bili u milosti, jer ne znamo kad naš smrt može iznenaditi. Da može stići kad se najmanje nadamo. Nisam htela da me smrt iznenadi, a da se ne oprostim od Karlosa Anibala i da ne upoznam automobil iznutra. A još manje sam htela da budem u nemilosti; stavih, dakle, novčiće u crnu kesu na štapu, koju je prinosis ministrant i čim začuh da možemo ići u miru, otrčoh od gospode Gertrudis i rekoh joj da je završeno. Dobro, čeri, i pravac kući, jer nečastivi ne miruje ni danju ni noću, ne poštuje ni nedelju gospodnju. Da, gospodo Gertrudis. Karlos Anibal me je čekao u upaljenim kolima, otvorivši vrata. Kao da je znao o čemu će govoriti otac Gonsales. Krenuli smo, ali nisam znala kuda idemo pošto sam se skupila na sedištu da me ljudi ne vide. Samo sam shvatila da smo morali juriti jer je Karlos Anibal poskakivao pored mene, uzdišući glasno i gledajući na sve strane: na put, onda na sat, u igle i brojke ispred volana, ponovo na put, u moju razbarušenu kosu i sve tako. Sad možeš gledati, reče mi. Polako, sasvim polako podigoh glavu, ali je hitro oborih kad ugledah majku predstojnicu kako nas juri na motokliku. Jao! vrisnuh i sakrih glavu u krilo Karlosa Anibala. Šta ti je! Pazi! Ne tamo! Ma udarićemo! Vikao je, zarumenevši se sav. Dolazi sestra Klemensija u žutom šlemu sa crnim kuglicama, objašnjavala sam mu. Mora da je tada Karlos Anibal sišao sa puta, jer smo još više otkakivali, a srce i utroba automobila pravili su veliku buku. Zaustavismo se i pustivši volan reče mi: ne goni nas niko, mora da imaš groznicu; i počeo da mi traži po čitavom telu i kako je nije nalazio, sve više je očajavao i sve više tražio. Bila sam ščućurena, ali kad začuh voz u jedanaest, oraspoložih se i ispružih ruke. Dolazio je izdaleka, klopario i zavijao izbacujući dim kroz svi dimnjak. Svakog časa je bio sve bliže, zemlja je drhtala i ja sam htela da istrčim da vidim izbliza vozovodu u zelenoj kapi, koji poznaje sve mesta i ima snažne ruke jer stalno pozdravlja dečake i devojčice što ga iščekuju kraj prugā. Brže, gospodine vozovodo, povikah, ali tog trenutka shvatih da to nije bio vozovoda u zelenoj kapi, već otac Gonsales, koji je prstom debelim kao arakača pokazivao na mene kako bi se sav varoški svet sjatio na prozorima vagona. Tamo je bila tetka Giljermina sa trščanom metlom, i gospoda Hortenzija, i gospoda Gertrudis, i sestra Tereza sa fotografijom pakla, i ministrant sa onim štapijom iz crkve, jer su mu već pokupili novčiće. Obuze me strah i zatražih od Karlosa Anibala da mi pomogne, ali onda shvatih da je nečastivi upropastio sve i da je stavio svetiljke u oči i da Karlos Anibal nije mogao biti Karlos Anibal jer je sada bio muškarac i tada ga počeh grebsti, gurati nogom, udarati šakom po licu i otvorih vrata i bacih se nasred pruge i voz u jedanaest mi prede preko glave i stomaka, ruku i nogu i osetih strahovit bol po čitavom telu. Zatvorih oči svom silinom da me počese peći, a kad ih ponovo otvorih, onaj što je ranije bio Karlos Anibal govorio je da mogu da izadem, da smo blizu kuće i da mi ostaju dva minuta da stignem. I da se smirim. Izadoh, zakoraćih žurno dok ne ugledah tetka Giljerminiu priliku, a onda iskoristih minut koji mi je preostao da sredim kosu i haljinu, prazničinu. Stigoh na vreme. Propoved?, upitala je. Tri čovekova neprijatelja, rekoh i gnječeci stomak slagah je da moram mokriti i izmakoh napred da se zatvorim u kupatilo i da plačnem.

Prevodi: Dragutin Rokvić
i Alenka Kovačić

Bol i automobil sam upoznala istog dana. Hoću reći: automobil iznutra i bol po čitavom telu. I sva sreća da tetka Giljermina nije primetila. Jer, stalno me upozorava. Svakog jutra, dok spremam sveske i olovke, kaže mi: mala, dobro se pazi muškaraca jer su svi isti. Jedino žele da te unesreće i čim dobiju ono što traže, odbace te kao staru krpū i odoše da se domognu druge glupače. Da, tetka Giljermina, odgovaram, i polazim u školu skrivajući oči da ne bih dala priliku da me svuku pogledima. Tako kaže majka predstojnica: da je nečastivi stavio svetiljke u oči muškaraca da bi pogledom svačili žene i smeškali u njima hrišćansku neporočnost. Moj davno je bio sakriven, ali od početka ove školske godine počeo me je saletati onih osam minuta između kuće i škole, a naročito onih osam od škole do kuće: u to vreme je već više svetiljki što hodaju ulicama varoši, okupljaju se na uglovima i pričaju bestidnosti i podmuklo raspredaju kako bi nas smeškali od glave do pete. Tetka Giljerminu davno je pustio na miru, ali trpi na sopstvenoj koži tih šesnaest minuta dnevno dok sam u stalnoj opasnosti. U redu, petnaest, jer uprkos hromosti uvek me čeka na uglu. Ne propusti nikad. Jer njeno telo može posustati, ali ne i volja; nije posustala čak ni prilikom najteže provere kad joj je poslednjeg dana mog raspusta palo na pamet da izmeri razdaljinu i vreme. Tog jutra mi je rekla: mala, daćeš mi budilnik da ga podesimo na ono vreme kad moraš biti na ovim vratima. Tog dana svet se zgranu ugledavši tetka Giljerminu kako trči iz sve snage i vuče svoje debele noge kao da je neko progoni, ne zastajući ni znoj da obriše i ne ispuštajući budilnik. Ishod je bio: deset minuta između kuće i škole i osamnaest između crkve i kuće. Samo što smo završile, tetka napravi račun na papiru, odbi mi 20 odsto jer nisam imala tegoba s nogama, i ode da legne pošto joj je telo bilo izmučeno. To sa odbitkom mi je naškodilo mnogo: ranije sam se zabavljala na mostu gledajući kako ribe promiču na sve strane ili bih sela na klupu u ulici u kojoj je bilo toliko drveća, ptica, cveća... ali sa tetka-Giljermininim merama moje vreme je postalo tako skućeno da uvek idem brižno, ne zastajući čak ni da bilo koga pozdravim, a uprkos tome moram potrcati dve ulice pre kuće. Merenje nikad neću zaboraviti: toga dana sam prvi put videla Karlosa Anibala kako stoji u beloj kecelji preko puta radnje, a tetka Giljermina samo što nije satrla noge u silnom upinjanju da mi oduzme vreme i nikad više nije mogla koraćati pravo. Karlos Anibal radi u »Zlatnom zrnu«, koje je na deset i po minuta od kuće ili pet i po od crkve, jer je u tom pravcu. Kada je zapazio da nedeljom prolazim tuda, počeo je da me sačekuje pre i posle mise: pozdravlja me pri odlasku, a u povratku išao sa mnom dok ne bismo ugledali tamnu tetkinu priliku na uglu kuće. Nije me pratio do crkve jer se gospoda Hortenzija obavezala da me sačekuje na ulazu, a po izlasku moram svratiti do gospode Gertrudis i reći joj: dobar dan, gospodo Gertrudis, misa je završena. Dobro, čeri, kući i pazi dobro da ne zastaneš da popričaš sa nekim muškarcem! I da ti na pamet nije palo da primiš bilo kakav poklon koji bi ti ponudili! Da, gospodo. Ne, gospodo. Samo što Karlos Anibal nije bio muškarac, bio je Karlos Anibal i u početku me nije čak ni gledao jer sam se sramila. Kasnije jeste. I donosio mi male cvetove i pisma sa pesmama. U jednom je pisalo: »Ti si kao povetarac u vedroj dolini«; a u drugom retku je stajalo: »... mirisom polje napajaš«. To mi se je puno dopalo i stavila sam ga zajedno sa ljubičićom u knjigu iz geografije, na stranici u sredini da je mogu brzo pronaći. Ponekad mi je poklanjao čokolade uvijene u srebrnasti papir, koje je na čekanje uzimao iz »Zlatnog zrna«. Dve ili tri, govorila sam mu, moram ih pojesti do kuće, ne mogu više, a i tetka Giljermina će pomisliti